

KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET

A/S Norske Shell
Postboks 2744
6501 KRISTIANSUND N

Klima- og forurensningsdirektoratet
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Att: Even Rønnes

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@klif.no
Internett: www.klif.no

Dato: 26. mars 2010

Vår ref.: 2006/80-50 405.14

Deres ref.:

Saksbehandler: Sissel Wiken Sandgrind, telefon: 22 57 36 14

Vedtak om godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp i 2009 for A/S Norske Shell, Ormen Lange Landanlegg

Klima- og forurensningsdirektoratet kontrollerer og godkjenner den enkelte kvotepliktiges rapportering av CO₂-utslipp. Vi har gjennomgått den innsendte rapporten og finner å kunne legge til grunn innrapporterte utslippstall når kvoteplikten skal gjøres opp 30. april 2010. A/S Norske Shell, Ormen Lange Landanlegg har i 2009 hatt et kvotepliktig utslipp på 42 193 tonn CO₂.

A/S Norske Shell har sendt inn usikkerhetsrapport for dokumentasjon av usikkerhet i aktivitetsdata og utslippsfaktor for sent til at dokumentasjonen kan behandles i forbindelse med godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp i 2009. Dette er avvik fra rapporteringsplikten i kvoteforskriften.

Klima- og forurensningsdirektoratet varsler med dette, i henhold til forvaltningsloven § 16, om at det vurderes å fatte vedtak om tvangsmulkt for å sikre at rapporteringsplikten overholdes ved neste års rapportering av kvotepliktige utslipp. Eventuelle kommentarer til dette varselet skal sendes Klima- og forurensningsdirektoratet innen 1. mai 2010.

Vedtaket om godkjenning av rapport og fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet.

1. Sakens bakgrunn

Vi viser til utslippsrapport innlevert 26. februar 2010 og senere oppdatert 18. mars 2010 og 26. mars 2010. Vi viser også til vår e-post av 5. mars 2010. Utslippsrapporten datert 18. mars 2010 er lagt til grunn for vårt vedtak.

Kvotepliktige virksomheter skal rapportere sine utslipp av CO₂ innen 1. mars året etter at utslippene fant sted. Dette følger av lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) § 16 første ledd og tillatelse til kvotepliktige utslipp av klimagasser av 14. mars 2008, sist endret 2. februar 2010. Nærmere regler om rapporteringen, herunder regler om hva som skal rapporteres og hvordan utslippene skal beregnes eller måles, er gitt i forskrift 23. desember 2004 nr. 1851 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften) kapittel 2 med vedlegg.

Klima- og forurensningsdirektoratet kontrollerer og godkjenner den enkelte kvotepliktiges rapportering av CO₂-utslipp, i henhold til klimakvoteloven § 17.

2. Klima- og forurensningsdirektoratets vurdering

Overholdelse av fristen for innlevering av utslippsrapport

A/S Norske Shell, Ormen Lange Landanlegg (senere omtalt som Norske Shell) sendte inn utslippsrapport for bedrifter med kvotepliktige utslipp av CO₂ den 26. februar 2010, som er innen fristen.

Norske Shell har imidlertid sendt inn endret utslippsrapport 18. mars 2010. Selskapet har videre sendt inn usikkerhetsrapport for dokumentasjon av usikkerhet i aktivitetsdata og utslippsfaktor den 25. mars 2009, som er for sent til at dokumentasjonen kan behandles i forbindelse med godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp i 2009.

Klima- og forurensningsdirektoratet understreker at klimakvoteforskriftens krav til rapportering innen 1. mars innebærer at fullstendig rapport skal leveres innen fristen. Vi finner det kritikkverdig at Norske Shell ikke overholder fristen for rapportering 1. mars fordi dette vanskeliggjør vårt arbeid med å kontrollere og gjennomgå utslippsrapportene innen 1. april. Vi forventer at virksomheten ved neste års rapportering leverer en fullstendig rapport innen fristen.

Vurdering av kvotepliktige CO₂-utslipp

Kvoteplikt

Kvoteplikten for Ormen Lange Landanlegg er knyttet til virksomhetens energianlegg og fakkelsystemer. For en nærmere presisering av kvotepliktens omfang vises det til vedtak om særskilt tillatelse til kvotepliktige utslipp av 14. mars 2008, sist endret 2. februar 2010.

Kilder til kvotepliktige utslipp

Bedriften har i 2009 hatt kvotepliktige utslipp fra følgende kildestrømmer:

Kildestrøm nr.	Kildestrøm	Utslippskilde
1	Brenngass (eksportgass)	Varmoljeovner
2	Diesel	Motorer (essensiellgenerator, to brannvannspumper, black start generator og

		midlertidig generator for vedlikehold)
3	Fakkeltgass	HP-fakkelt
4	Fakkeltgass	LP-fakkelt

Norske Shell har ikke rapportert om kvotepliktige utslipp som ikke er omfattet av tillatelsen.

Kildestrømmer som samlet utgjør mindre enn 2 prosent av det totale årlige CO₂-utslippet

Det er i tillatelsen til kvotepliktige utslipp av 14. mars 2008, ikke stilt krav til metode for beregning av utslipp fra kildestrøm 2 (diesel), da denne kildestrømmen utgjør mindre enn 2 prosent av det totale årlige utslippet pr. år, jf. klimavoteforskriften § 2-2 femte ledd. Utslippetsrapporten for 2009 viser at Ormen Lange Landanlegg ligger innenfor denne grensen. Utslippet utgjorde totalt 357,2 tonn i 2008, dvs. 0,85 prosent av det totale årlige CO₂-utslippet.

Vurdering av aktivitetsdata

Norske Shell har rapportert aktivitetsdata. De rapporterte dataene for Ormen Lange Landanlegg fremgår i tabellen nedenfor. Der fremgår også kravet til usikkerhet i beregning av aktivitetsdata som er stilt i tillatelsen.

Kildestrøm nr.	Kildestrøm	Aktivitetsdata tonn	Usikkerhetskrav %	Rapportert usikkerhet
1	Brenngass	12 345	1,5	-
3	Fakkeltgass HP-fakkelt	2 435	7,5	-
4	Fakkeltgass LP-fakkelt	388	7,5	-

Norske Shell har engasjert MetroPartner til å vurdere usikkerheten i aktivitetsdata for brenngass (kildestrøm 1) og fakkeltgass (kildestrøm 3 og 4) basert på 2009-data. Rapporten er sendt inn 25. mars 2010 som er for sent til at dokumentasjonen kan behandles i forbindelse med godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp i 2009. For sent innsendt dokumentasjon av usikkerhet er avvik fra klimavoteforskriften § 2-5 d).

Måleutstyr for aktivitetsdata

Aktivitetsdata for kildestrøm 1, 3 og 4 er fremkommet iht. tillatelsen av 14. mars 2008, sist endret 2. februar 2010.

Usikkerhet i aktivitetsdata for brenngass (kildestrøm 1) og fakkeltgass (kildestrøm 3 og 4)

For bestemmelse av aktivitetsdata for brenngass (kildestrøm 1) benytter Ormen Lange Landanlegg en tre-strålers ultralydstrømningsmåler, hvor del-komponentene omfatter to temperaturmålere og to trykkmålere. Ifølge Norske Shell får målecomputeren i ultralydmåleren signaler (gass-sammensetning) direkte fra online GC-systemet på eksportgasslinjen (dvs. to online GC-er) og tettheten beregnes kontinuerlig. Usikkerheten ble av MetroPartner beregnet til 1,18 prosent for 2008-data som er innenfor

klimavoteforskriftens krav til maksimal usikkerhet (dvs. 1,5 prosent), jf. rapport datert 29. mai 2009.

For bestemmelse av aktivitetsdata for fakkalgass (kildestrøm 3 og 4) benytter Ormen Lange Landanlegg ultralydmålere. Ultralydmålere ble installert i hhv. HP-fakkel og LP-fakkel høsten 2008. Usikkerheten i ultralydmålerne er av FMC (usikkerhetsberegninger Ormen Lange Project) vurdert for HP-fakkel og LP-fakkel, jf. rapport datert 15. februar 2010. Usikkerheten er for HP-fakkel vurdert til 7,5 prosent ved lave rater og til 3,5-5,4 prosent ved høye rater. For LP-fakkel er usikkerheten vurdert til 7,5 prosent ved lave rater og til 2,1-2,3 prosent ved høye rater. Norske Shell er i vår e-post av 5. mars 2010 gjort oppmerksom på at vi anser innsendt usikkerhetsrapport (prosjektrapport) for ikke å være tilstrekkelig som dokumentasjon på usikkerhet i aktivitetsdata for fakkalgass.

På grunn av manglende rapportering er det ikke mulig å ta stilling til om usikkerheten for bestemmelsen av mengden aktivitetsdata for kildestrøm 1, 3 og 4 for 2009 ligger innenfor kravet gitt i virksomhetens tillatelse til kvotepliktig utslipp.

Klima- og forurensningsdirektoratet finner det kritikkverdig at Norske Shell ikke oppfyller rapporteringskravet i klimavoteforskriften. Det varsles med dette om at det vurderes å fatte vedtak om tvangsmulkt for å sikre at rapporteringsplikten overholdes ved neste års rapportering. Varselet er utdypet i punkt 7.

Usikkerhet i aktivitetsdata generelt

Vi gjør for øvrig Norske Shell oppmerksom på at ved årlig oppdatering av usikkerhetsberegninger, skal det vurderes om vedlikehold, kontroll og kalibrering er gjennomført i henhold til virksomhetens program for beregning og måling av kvotepliktige utslipp. Eventuelle kjente avvik fra dette eller fra andre forhold som kan påvirke usikkerheten i de innrapporterte tallene skal kvantifiseres og tas hensyn til i usikkerhetsberegningene (jf. konfigurasjonsrapporter/avvikslogger, herunder utfall av delkomponenter, eventuell slitasje på måleblende, kalibreringsresultater etc.). Dersom det ikke er mulig å kvantifisere avvik, skal dette kommenteres i rapporten til Klima- og forurensningsdirektoratet med begrunnelse for hvorfor det ikke kan kvantifiseres. Norske Shell må påregne at dette vil bli fulgt opp i forbindelse med tilsyn.

Vurdering av faktorer

For kildestrømmene 3 og 4, begge fakkalgasser, har Norske Shell, i tråd med tillatelsen, benyttet standard utslippsfaktor ved beregningen av det kvotepliktige utslippet.

For brenngass (kildestrøm 1) kreves det i tillatelsen at det benyttes bedriftsspesifikk utslippsfaktor ved beregningen av det kvotepliktige utslippet. Norske Shell har rapportert faktor for denne kildestrømmen. Rapporterte data fremgår i tabellen nedenfor. Der fremgår også kravet til usikkerhet i faktoren som er stilt i tillatelsen.

Kildestrøm nr.	Kildestrøm	Bedriftsspesifikk utslippsfaktor	Usikkerhetskrav %	Rapportert usikkerhet %

1	Brenngass (eksportgass)	2,7188 tonn CO ₂ /tonn brenngass	0,5	-
----------	----------------------------	--	-----	---

For kildestrømmene 1, 3 og 4 har Norske Shell, i tråd med tillatelsen, benyttet standard oksidasjonsfaktor ved beregningen av det kvotepliktige utslippet.

Norske Shell har engasjert MetroPartner til å vurdere usikkerheten i utslippsfaktor for brenngass (kildestrøm 1) basert på 2009-data. Rapporten er sendt inn 25. mars 2010 som er for sent til at dokumentasjonen kan behandles i forbindelse med godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp i 2009. For sent innsendt dokumentasjon av usikkerhet er avvik fra klimakvoteforskriften § 2-5 d).

Usikkerhet i utslippsfaktor for brenngass (kildestrøm 1)

For bestemmelse av utslippsfaktor for brenngass (kildestrøm 1) benytter Norske Shell online GC på eksportgasslinjen til Ormen Lange Landanlegg. Utslippsfaktoren for brenngass er fremkommet iht. tillatelsen av 14. mars 2008, sist endret 2. februar 2010.

Usikkerheten i utslippsfaktor for kildestrøm 1 er tidligere vurdert av MetroPartner for 2008-data, jf. rapport datert 29. mai 2009. MetroPartner har beregnet usikkerheten i utslippsfaktor for kildestrøm 1 til å ligge innenfor klimakvoteforskriftens krav til maksimal usikkerhet (dvs. 0,5 prosent). Usikkerheten ble beregnet til 0,07 prosent for 2008.

Klima- og forurensningsdirektoratet gjør oppmerksom på at usikkerheten i utslippsfaktor skal beregnes for det aktuelle rapporteringsåret. Beregningene skal reflektere driften av måleutstyret (her online GC) og brenngasskvaliteten i rapporteringsåret. Usikkerheten i utslippsfaktor for kildestrøm 1 basert på 2008-data er derfor ikke gjeldende for 2009.

Klima- og forurensningsdirektoratet finne det kritikkverdig at Norske Shell ikke oppfyller rapporteringskravet i klimakvoteforskriften. Det varsles med dette om at det vurderes å fatte vedtak om tvangsmulkt for å sikre at rapporteringsplikten overholdes ved neste års rapportering. Varselet er utdypet i punkt 7.

Vi vil for øvrig informere om at usikkerhetsbudsjettet og vurderinger knyttet til online GC vil bli gjenstand for nærmere vurdering av Klima- og forurensningsdirektoratet i løpet av 2010, da GC-usikkerhet, som iboende usikkerhet, linearitet, repeterbarhet og kalibrering, er vurdert og behandlet forskjellig i de enkelte virksomheters kvoterapporter.

Årlig kontroll av online GC (kildestrøm 1)

Norske Shell har fått gjennomført en OSAT-test i mars 2009. Testen er utført av Norsk analyse as. Resultatet fra linearitetstesten viser en usikkerhet på hhv. 0,026 og 0,028 prosent (GC-A), jf. vedlegg til Norske Shells brev av 31. mars 2009. Linearitetstestkravet iht. Norsok I-104 er 0,3 prosent. Klima- og forurensningsdirektoratet tar resultatet fra OSAT-testen til etterretning, jf. vårt brev av 2. februar 2010.

Vi gjør oppmerksom på at ved beregning av usikkerhet i utslippsfaktor for brenngass, skal resultatet fra årlig kontroll/sammenlikning i 2010, jf. tillatelsen punkt 8, inkluderes i

vurderinger av usikkerhet i utslippsfaktor. I tillegg skal resultatet fra den årlige kontrollen av online GC og Norske Shells vurdering av denne, vedlegges kvoterapporten for 2010, dvs. 1. mars 2011.

Beregning av kvotepliktig utslipp – årlig vektet utslippsfaktor

Iht. tillatelsen skal bedriftsspesifikke faktorer kun brukes for den mengden eller det parti av aktivitetsdata de er ment å representere, jf. punkt 4 i program for beregning og måling av kvotepliktige utslipp. Ved beregning av det kvotepliktige utslippet for 2009, har Norske Shell i tråd med tillatelsen benyttet en vektet årlig utslippsfaktor for brenngass (kildestrøm 1).

Kvotepliktig utslipp

Norske Shell har hatt avvik fra tillatelsen til kvotepliktig utslipp og klimakvoteforskriften. Klima- og forurensningsdirektoratet finner likevel å kunne legge bedriftens rapporterte aktivitetsdata og faktorer til grunn ved beregning av bedriftens kvotepliktige klimagassutslipp.

Dette gir følgende kvotepliktige utslipp i 2009:

Kildestrøm nr.	Kildestrøm	Aktivitetsdata tonn	Utslippsfaktor tonn CO ₂ /tonn brenngass	Kvotepliktig utslipp tonn
1	Brenngass (eksportgass)	12 345	2,7188	33 564,28
2	Diesel			357,7
3	Fakkeltgass HP-fakkelt	2 435	2,93	7 135,52
4	Fakkeltgass LP-fakkelt	388	2,93	1 135,95
Totale kvotepliktige utslipp i 2009				42 193,47

For enkelte av dataene er det i beregningene benyttet flere desimaler enn det som fremkommer i ovennevnte tabell. Dette forklarer differansen i oppgitt utslipp med den summen en får ved å beregne utslippet basert på aktivitetsdata og utslippsfaktor i tabellen.

Klima- og forurensningsdirektoratet påpeker at dersom virksomheten ved rapporteringen har gitt feilaktig opplysninger om forhold som kan påvirke utslippstallet, vil dette kunne føre til brudd på oppgjørspikten etter klimakvoteloven § 13. Dette vil igjen kunne gi grunnlag for ileggelse av overtredelsesgebyr tilsvarende 100 euro for hvert tonn rapporteringspliktig utslipp som det ikke leveres inn kvoter for, jf klimakvoteloven § 21.

3. Vedtak om godkjenning av kvotepliktige utslipp

Klima- og forurensningsdirektoratet har gjennomgått den innsendte rapporten og finner å kunne legge til grunn innrapporterte utslippstall når kvoteplikten skal gjøres opp 30. april

2010. Bedriften har hatt et kvotepliktig utslipp på 42 193 tonn CO₂ i 2009. Vedtaket om godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp er hjemlet i klimakvoteloven § 17 første ledd.

4. Oppgjør av kvoteplikten

Innen 30. april 2010 må alle kvotepliktige virksomheter overføre det antall kvoter som svarer til virksomhetens verifiserte, kvotepliktige utslipp i 2009 til Statens oppgjørskonto i kvoteregisteret, jf. § 13 i klimakvoteloven. For A/S Norske Shell innebærer dette at 42 193 kvoter skal overføres fra virksomhetens driftskonto i kvoteregisteret til Statens oppgjørskonto. Vi har registrert virksomhetens verifiserte, kvotepliktige utslippstall i kvoteregisteret. Se punkt 4.5.3 i kvoteregisterets brukermanual for mer informasjon. Brukermanualen kan lastes ned fra kvoteregister.no. Vi gjør oppmerksom på at manglende overholdelse av fristen 30. april vil føre til at virksomheten ilegges et overtredelsesgebyr på 100 euro pr kvote som ikke er innlevert. Vi gjør også oppmerksom på at det i år ikke er mulig å innlevere kvoter til oppgjør før 19. april. Dette skyldes begrensninger fra EUs registersystem.

5. Gebyr

Klima- og forurensningsdirektoratets behandling og godkjenning av utslippsrapporten er omfattet av en gebyrordning, jf. § 5-5 i klimakvoteforskriften. Basert på vår ressursbruk i forbindelse med behandling og godkjenning av rapporten er det fastsatt en gebyrsats etter middels gebyrklasse. Bedriften skal derfor betale et gebyr på kr. 22 000.

Faktura vil bli ettersendt.

6. Klage

Vedtaket om godkjenning av rapport, herunder også fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Klima- og forurensningsdirektoratet.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at godkjenningen av den kvotepliktige utslippsrapporten ikke skal legges til grunn ved oppgjør av kvoteplikten 30. april 2010.

Opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil vi kunne gi på forespørsel.

7. Varsel om tvangsmulkt

Klima- og forurensningsdirektoratet viser til manglende dokumentasjon av usikkerhet i aktivitetsdata for kildestrøm 1, 3 og 4 og utslippsfaktor for kildestrøm 1. Dette innebærer brudd på rapporteringsplikten etter klimavoteforskriften § 2-5 d) og f).

Klima- og forurensningsdirektoratet ser alvorlig på at Norske Shell ikke oppfyller rapporteringskravet i klimavoteforskriften. Det varsles med dette i henhold til forvaltningsloven § 16 om at det vurderes å fatte vedtak om tvangsmulkt for å sikre at rapporteringsplikten overholdes. Vedtaket vil gå ut på at en tvangsmulkt på kr. 100 000 påløper dersom bedriften ikke leverer beregninger som dokumenterer usikkerheten i aktivitetsdata for kildestrøm 1, 3 og 4 og utslippsfaktor for kildestrøm 1 for 2010-data innen fristen for neste års rapportering, som er 1.mars 2011. Usikkerhetsberegningene skal gjennomføres i henhold til ISO (1995) ”*Guide to the expression of uncertainty in measurement (GUM)*”, samt i henhold til kravene i bedriftens tillatelse til kvotepliktige utslipp og klimavoteforskriften. Hjemmelen for vedtak om tvangsmulkt er klimavoteloven § 20. Eventuelle kommentarer til dette varselet skal sendes Klima- og forurensningsdirektoratet innen 1. mai 2010.

8. Oppsummering

Klima- og forurensningsdirektoratet godkjenner A/S Norske Shell, Ormen Lange Landanleggs rapport om kvotepliktige utslipp i 2009. Vedtaket er hjemlet i klimavoteloven § 17 første ledd.

Norske Shell har hatt følgende avvik fra tillatelsen og klimavoteforskriften ved rapporteringen av kvotepliktige utslipp for 2009:

Det er ikke sendt inn usikkerhetsanalyse som dokumenterer usikkerheten i aktivitetsdata for brenngass (kildestrøm 1) og fakkeltgass (kildestrøm 3 og 4) basert på 2009-data. Dette er avvik fra klimavoteforskriftens § 2-5 bokstav d.

Det er ikke sendt inn usikkerhetsanalyse som dokumenterer usikkerheten i utslippsfaktor for brenngass (kildestrøm 1) basert på 2009-data. Dette er avvik fra klimavoteforskriftens § 2-5 bokstav f.

Klima- og forurensningsdirektoratet varsler om at det vurderes å fatte vedtak om tvangsmulkt for å sikre at rapporteringsplikten overholdes ved neste års rapportering av kvotepliktige utslipp. Eventuelle kommentarer til dette varselet skal sendes Klima- og forurensningsdirektoratet innen 1. mai 2010.

A/S Norske Shell, Ormen Lange Landanlegg skal betale et gebyr på kr. 22 000,- for vår behandling av utslippsrapporten.

Vedtaket om godkjenning av rapport og fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet.

Med hilsen

Erling Espolin Johnson
prosjektleder

Sissel Wiken Sandgrind
senioringeniør

Kopi:

Aukra kommune, teknisk etat, 6480 AUKRA

Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Fylkeshuset, 6404 MOLDE

Oljedirektoratet v/Steinar Vervik, Postboks 600, 4003 STAVANGER

Petroleumstilsynet, Postboks 599, 4003 STAVANGER